

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **K. S.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 1. 2021, č. j. CPR-40012-3/ČJ-2020-930310-V237, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 2. 2021, č. j. 41 A 4/2021 - 21,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 2. 2021, č. j. 41 A 4/2021 - 21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátu se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3 400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím se dne 13. 11. 2020, č. j. KRPB-201688-27/ČJ-2020-060022-SVZ, rozhodlo Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, odbor cizinecké policie, o správním vyhoštění žalobce. V záhlaví citovaným rozhodnutím žalovaná částečně změnila a částečně potvrdila napadené prvostupňové rozhodnutí.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí žalované krajský soud odmítl, neboť neobsahovala žádný projednatelný bod. Krajský soud poukázal na skutečnost, že žalobce podal žalobu v pondělí dne 1. 2. 2021, a to e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu. Žaloba byla podána poslední den lhůty, byla blanketní a obsahovala žádost o ustanovení zástupce Mgr. Ladislava Bárty, advokáta. Krajský soud obdržel dne 8. 2. 2021 písemné podání totožného obsahu ve smyslu § 37 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř.

s.“); toto podání bylo předáno k poštovní přepravě dne 4. 2. 2021. Krajský soud při posouzení věci přihlédl k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2019, č. j. 3 Azs 112/2019 - 24, a poukázal na obdobný průběh podání žaloby. Nejvyšší správní soud v této věci dovodil, že vzhledem k okolnostem (podání žaloby poslední den lhůty těsně před půlnocí) již bylo prakticky nemožné, aby soud vyzval žalobce k odstranění nedostatků podání před odmítnutím podání. Taková výzva by podle něj nebyla účelná, protože by nebylo realisticky možné očekávat její splnění. Krajský soud pro uvedené vyšel ze závěrů citovaného rozsudku a konstatoval, že neměl povinnost vyzývat žalobce k odstranění nedostatků podání, a bylo by proto i nadbytečné rozhodovat o návrhu žalobce na ustanovení advokáta.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Stěžovatel namítal, že žalobu proti napadenému rozhodnutí žalované podal poslední den desetidenní lhůty pro její podání dne 1. 2. 2021. Žaloba neobsahovala zákonem stanovené náležitosti, avšak obsahovala žádost o ustanovení zástupce. Názor krajského soudu, podle kterého by bylo prakticky nemožné ve zbylé lhůtě žalobu doplnit, považoval za neakceptovatelný. Připomněl, že pokud by soud rozhodl o jeho žádosti o ustanovení zástupce, pak by musel toto rozhodnutí doručit jemu i jeho zástupci, a nabylo by právní moci až okamžikem doručení oběma těmto osobám. Bylo tedy velice pravděpodobné, že ustanovenému zástupci, kterému by bylo doručováno datovou zprávou, by bylo doručeno dříve, než stěžovateli poštou, a zástupce by tak měl k dispozici delší časový úsek k seznámení se s věcí. Daný zástupce nadto zastupoval žalobce již v řízení před správním orgánem. Poukázal i na doručování zpráv zástupci v jiných věcech, resp. na včasné zjišťování jejich obsahu prostřednictvím datové schránky. Závěr soudu o nemožnosti doplnění nevyšel z individuální skutkové situace a byl v rozporu se zjištěními, kterými soud disponoval.

[5] Nesouhlasil ani s výkladem soudu, podle kterého lhůta k doplnění žaloby počíná znovu běžet dnem, kdy nabylo rozhodnutí o ustanovení zástupce právní moci, resp. může v ten samý den i uplynout. Tento výklad by byl v rozporu s § 40 odst. 1 s. ř. s., podle kterého lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. Lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení neběží po celý den, v němž nabylo usnesení o ustanovení zástupce právní moci a nerozběhne se přesně po vteřině, v níž došlo k doručení usnesení.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatovala, že jí je napaden pouze způsob rozhodování soudu, a proto se blíže nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadené usnesení krajského soudu v rozsahu

a v rámci kasační stížností uplatněného důvodu, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Ve věci bylo sporné, zda krajský soud měl stěžovatele vyzvat k doplnění žaloby, jestliže stěžovatel podal blanketní žalobu v poslední den lhůty a zároveň v tomto podání požádal o ustanovení právního zástupce. Z doručenky doložené Nejvyššímu správního soudu žalovanou je zřejmé, že napadené rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno dne 21. 1. 2021. Lhůta pro podání žaloby ve smyslu § 172 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů, která činí 10 dnů, uplynula dnem 1. 2. 2021. V tento den obdržel krajský soud žalobu stěžovatele podanou e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu. Podaná žaloba byla blanketní a obsahovala žádost o ustanovení právního zástupce. Krajský soud obdržel dne 8. 2. 2021 podání stejného obsahu, které bylo předáno k poštovní přepravě dne 4. 2. 2021.

[10] Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že soud nemá povinnost vyzývat žalobce k doplnění žalobních bodů za situace, kdy je zřejmé, že do konce lhůty k podání žaloby není soud objektivně schopen výzvu vyhotovit a doručit a žalobce žalobní body doplnit. Pokud by tedy u soudu byla v poslední den lhůty podána žaloba, která by v tento den také skončila, pak by z technických a administrativních důvodů nebylo možné, aby soud ještě v ten den vyhotovil a odeslal žalobci výzvu k doplnění žalobních bodů a žalobce na ni stihl ještě ten den reagovat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2016, č. j. 4 Azs 285/2015 -24, a tam citovanou judikaturu).

[11] V projednávané věci však nastala odlišná situace. Stěžovatel sice podal žalobu v poslední den lhůty, společně s tím ale požádal o ustanovení zástupce, přičemž podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí, že „[*p*]*ožádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení*“. Pokud tedy stěžovatel před koncem lhůty k podání žaloby, byť v poslední den lhůty, požádal o ustanovení zástupce, pak se běh lhůty k podání žaloby zastavil (srov. k tomu obdobně rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31). V souladu s citovaným ustanovením se lhůta znovu nerozběhne, dokud krajský soud o této žádosti nerozhodne a jeho rozhodnutí nenabude právní moci. Vzhledem k tomu, že krajský soud o stěžovatelově žádosti nikdy nerozhodl, lhůta k podání žaloby ještě stále stojí (neběží) a neskončila. Tím, že krajský soud odmítl žalobu, stěžovateli jednak znemožnil v zákonné lhůtě doplnit žalobní body, a jednak mu upřel právo na právní pomoc ze strany advokáta, ať už ustanoveného, nebo zvoleného. Tímto postupem zatížil své rozhodnutí vadou, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (ke shodným závěrům Nejvyšší správní soud dospěl např. v rozsudcích ze dne 26. 4. 2018, č. j. 9 Azs 246/2017 - 48, ze dne 17. 10. 2019, č. j. 10 Azs 247/ 2019 - 49, ze dne 22. 1. 2020, č. j. 7 Azs 321/2019 - 40, ze dne 18. 2. 2020, č. j. 1 Azs 419/2019 - 39, nebo ze dne 22. 7. 2020, č. j. 2 Azs 107/2019 - 25).

[12] Krajský soud měl postupovat tak, že rozhodne o žádosti stěžovatele (ať už kladně, nebo záporně) a současně stěžovatele vyzve, aby doplnil žalobní body. Stěžovatel by tak měl určitý (byť krátký) prostor, aby vady žaloby odstranil (srov. k tomu rozsudek rozšířeného senátu ze dne 29. 8. 2017, č. j. 5 As 154/2016 - 62, publ. pod č. 3632/2017 Sb. NSS, ve vztahu k situaci, kdy žalobce podal v poslední den lhůty žalobu spojenou se žádostí o osvobození od soudních poplatků). Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem i v tom, že zástupci může fakticky vzniknout delší lhůta pro zjištění rozhodných skutečností ve věci a vyhotovení podání, neboť usnesení o ustanovení zástupce nabývá účinnost až doručením oběma účastníkům řízení, a lze proto spíše předpokládat, že žadateli o ustanovení právního zástupce bude doručeno později, neboť mu bude (zpravidla) doručováno prostřednictvím poštovní přepravy.

[13] Nejvyšší správní soud si je vědom odlišného názoru třetího senátu zdejšího soudu, který nepovažoval za účelné, aby krajský soud vyzýval k odstranění vad podání, jestliže zbýval pouhý krátký časový úsek dne od okamžiku doručení rozhodnutí soudu o žádosti o ustanovení zástupce do konce dne, v jehož průběhu k doručení došlo. Tento názor však považuje za překonaný konstantní judikaturou. Naopak se shoduje s již citovanou judikaturou v tom, že dojde-li k zastavení běhu lhůty, pak se do její uplynulé části nepočítá den, kdy nastala skutečnost, s níž je stavění lhůty spojeno. Pokud neběží lhůta pro podání žaloby, nemůže marně uplynout ani lhůta pro doplnění žalobních bodů (viz § 71 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body ve lhůtě pro podání žaloby). Teprve s rozhodnutím o žádosti o ustanovení zástupce (ať již s jakýmkoliv výsledkem) mohl krajský soud vyzvat stěžovatele k doplnění žalobních bodů ve lhůtě odpovídající zbývající části lhůty pro podání žaloby. Ačkoli se jedná o lhůtu krátkou, neznamená to, že by žalobu nebylo objektivně možné v takové lhůtě doplnit.

[14] Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 2. 2020, č. j. 9 Azs 366/2019 - 20, rozdíly v judikatuře sice vznikají, ale další její vývoj je může sám zahladit, k čemuž došlo i v nyní projednávané věci. Devátý senát se proto přiklonil v souladu s převažující dosavadní praxí ke shora uvedenému výkladu a konstatuje, že lhůta pro podání žaloby s ohledem na žádost stěžovatele o ustanovení zástupce dosud neuplynula a závěr krajského soudu o nemožnosti stěžovatele žalobu ve lhůtě doplnit je tudíž nesprávný a napadené usnesení nezákonné.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, proto napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. V dalším řízení krajský soud napraví své pochybení, rozhodne o stěžovatelově žádosti o ustanovení zástupce a současně jej vyzve k odstranění vad žaloby ve lhůtě jednoho dne od právní moci tohoto usnesení, která v případě negativního rozhodnutí o stěžovatelově žádosti nastane doručením usnesení jeho osobě, v případě pozitivního rozhodnutí doručením usnesení jemu i ustanovovanému zástupci. Rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti mezi účastníky (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[16] Nejvyšší správní soud ustanovil usnesením ze dne 22. 3. 2021, č. j. 9 Azs 38/2021 - 25, stěžovateli zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Ladislava Bártu, advokáta se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava. Ustanovenému zástupci přiznal odměnu za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) ve výši 3 100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5., § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon podle § 13 odst. 4 vyhlášky. Nejvyšší správní soud zástupci nepřiznal náhradu za úkon právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu], neboť zástupce poradu netvrdil, a ani nedoložil, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty. Celkem tedy odměna činí částku 3 400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu